

Kisbeszéd a gondviselésről

Ez a 2024-es olyan ősz, amelyet megszoktunk korábbi évjáratokból. Egészen normális a mostani október, mint az utca ballonos embere. Ezt az őszet nem hevítette föl klímaváltozás, és nem is nyitott ki egy titkos természeti hűtőszekrényt, nem küldött túl sok bibliai csapást a gondatlan földi népre. Jó, egy nagy özönvíz lezúdult Európa nyugati féltékéjén, az osztrák, német alpesi lejtőkön, leharsogott a sistergő víz, iszap, föld, rom, Hans terepjárója, szép, lila osztrák teheneket sodort el az ár. De azért. Tudom, miről kívánok ebben a nyugodt, levelet alig mozdító, fényesbarna októberi őszben beszélni, ami most rendezgeti képzőművészeti kiállítását a tömbházam előtt. Mondom az alkalmat. Sokat írok, legalább annyira sokat olvasok, gyakran mégis arra eszmélek, hogy ezt vagy azt a szót még soha nem írtam le. Vétek? Hanyagság? Nem tudom. Nem kerestem neki, a szónak helyet mondatban, nem alkalmaztam, magam se tudom, miért nem, de az is előfordulhat, hogy igen, több passzusomban is szerepelt már, csak éppen csal az emlékezetem. Marilynne Robinsont olvasom éppen, a Gileád című regényt, amelyben egy agg, puritán pap a kicsiny fiához ír levélfolyamot. Örökségül hagyja a csapongó gondolatait, teológiai vesszőfutásait. Elég érdekes dolog ez, egyszer megkóstolom még a témát, mert nagyon is kétséges dolog éppen a fiadra testálni a bölcsességeidet, mielőtt magához szólít az Úr, vagy a nélküle taposott föld. Nála, az idős, amerikai Robinsonnál olvasom többször is a szót, *gondviselés*. Először is szépnek, kifejezetten intimnek és rendkívül áthatónak érzem a szóra bízott jelentést, annak asszociációs hajlamát. Hatalmas érzelmi és gondolati területet birtokol, voltaképpen uralkodik, mégis olyan visszafogottan utal az élet kétségeire, ahogy a szél simogatja a napfényes, de málló vakolatú házfalat. Arra gondolok, az ember egyik legfontosabb szava lehet. És én még nem írtam le, vétek, hanyagság, satöbbi. Ha csak azt mondom, ház, ablak, járda, könyv, kanál, ezeknek a szavaknak közelében ott található az ember. Aminek a közelében van az ember, ott valamiféle cselekmény fakad, történet keletkezik. Ahol történet keletkezik, hiány is támad, mert sem tökéletes, sem hiánytalan történet nincsen. Ez minden drámaiság alapja. A hiány, a kevesebb, a több, a másik, az értetlenség vagy a titok. Ezekből lesz a fáj-

dalom, ami ellen viszont föllép a gondviselés. A gondviselés szó is közel van az emberhez, méghozzá egyszerre nyilvánvalóan és intim módon. A gondviselés primer jelentése annyi, hogy az életnek különböző súlyai vannak, ezeknek a súlyoknak a hordozása gondokkal jár, a gondok cipelése egyszerre metafizikai hordármunka, illetve sorsdi-vatlapos megjelenés. Címlapfotó a templombutikban. De, mondom, ez csupán a szó lebutított jelentése. Azt is lehet mondani, hogy folyton szarba lépünk. Kisebb volumen. Folyton elfogy, folyton eltérít, zsákokat pakol, más súlyát pakolja, a sajátodat növeli az élet. Ezt is lehet mondani. De békélj meg ezzel. Ez a szépséges *gondviselés* szó mást is mond, mégpedig azt, hogy nem vagy egyedül. A gondviselés szó azt súgja, hogy bajaid, problémáid, súlyosabb vagy kevésbé nehéz gondjaid cipelését átveszi valaki, na, ki, hát ő. Nem is mondom ki a szót. A gondviselés szó föltételezi a sors barátságosabb viselkedését, végsősoron pedig anyaságot, apaságot, ismeretlen kéz jótéteményét. Hívó szó. Bizakodó szó. Ha azt mondom, sors, nem sok részvétet látok. Ha azt mondom, gondviselés, látok meleget, érzek jelképes tűzhelyet, sült kenyér illatát, pihenőt, terhétől megszabaduló sajtó vállat. Aki tudja, mi a gondviselés, azt is tudja, mi nem ő személyesen, és mi más nem lehet belőle soha. Pedig a gondviselés, különös isteni szándékoktól vezérelve, csakis róla szól. Mondhat bárki bármit, személyre szabott.

PINKE MIKLÓS: Napos kert, akril-vászon, 70x70 cm, 2023

Ára: 980 Ft

Előfizetőknek: 500 Ft

Farkas Gábor
Gyukics Gábor
Horváth Florencia
Molnár Dávid
Sibila Petlevski
Petőcz András
Závada Péter
versei

Adamkó Zsuzsa
Ross Károly
prózája

Most – Punte – Híd

Beszélgetés a horvát antológiá(k)ról

Várady Tibor esszéje

Állat, nyelv, hatalom

(A politikai allegória természetrajzához)

Bernáth András
Fogarasi György
tanulmánya

Diákmelléklet:

Bakó Dorottya Mikszáth Kálmán elbeszéléséről

